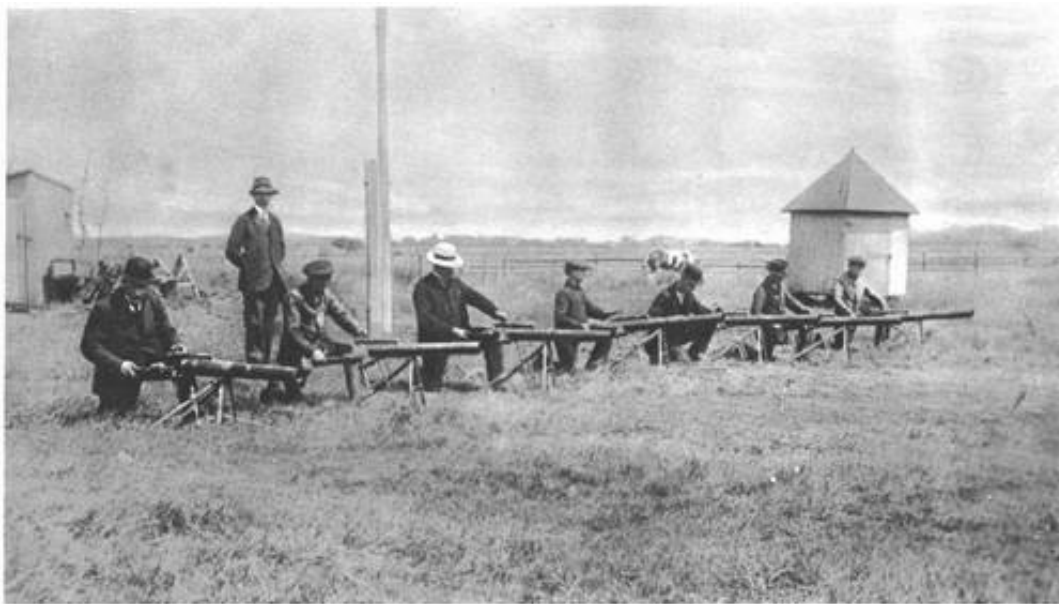

Aasen håndgranat-haubitser

Indledning

Apropos omtalen af Københavns Amts Skyttekorps 8 stk. Aasen "håndgranat-haubitser" i Udklipsark - Cyklende soldater fandt jeg ganske tilfældigt de her viste gengivelser i The Illustrated War News, Part 21, December 30, 1914 (Project Gutenberg).

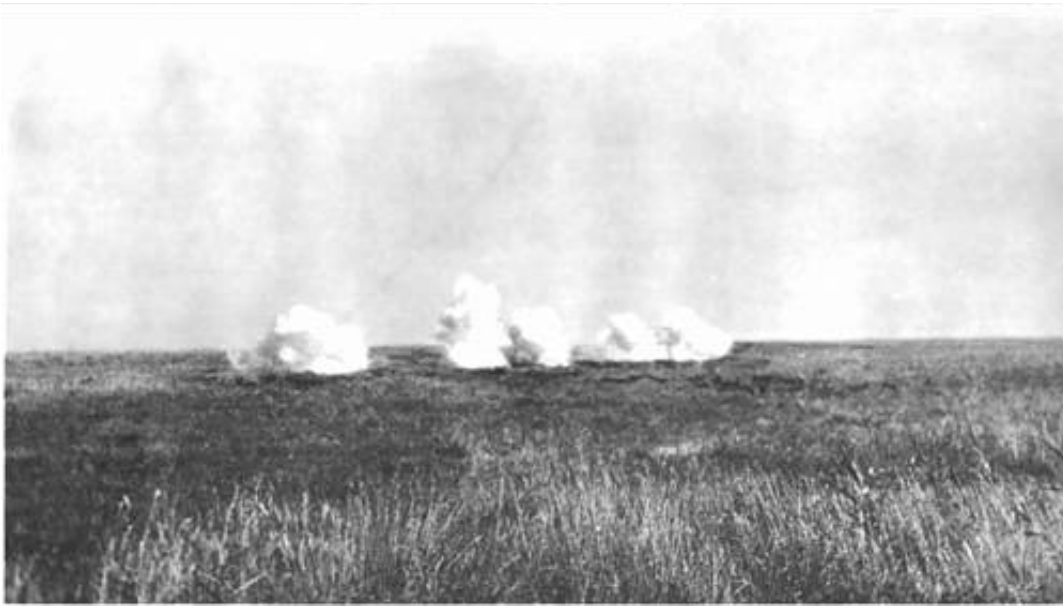
Billederne

Hand-grenades shot from a gun! The Aasen grenade-gun being loaded.

"...we give a photograph of a Danish experimental gun, designed at Copenhagen, for firing Aasen hand-grenades. The grenades are shown in the act of being introduced into the breech of the weapons, and the apparatus for holding each grenade in the hand is clearly shown."

Det er nærliggende at antage, at herren bag skydelinjen er ingeniør Aasen.

Hand-grenades shot from a gun! Aasen grenades burst in the open.

"...the shells are seen bursting at a certain distance from the firing-point."

Afslutning

The Illustrated War News bringer billederne i forbindelse med en omtale af brugen af håndgranater i Nordfrankrig og Flandern, og de første forsøg med forskellige katapulter til afskydning af håndgranater mv.

Det lader altså til, at en norsk ingeniør var ganske langt fremme med disse projekter, om end der, så vidt vides, ikke kom mere ud af sagen i Danmark end de 8 pjecer i Københavns Amts Skyttekorps.

Per Finsted

Om Ingeniør Aasen - Et apropos til Aasen håndgranat-haubitser

Indledning

En venlig læser af Chakotens hjemmeside, Svend Aage Kegel, har leveret følgende oplysninger om Ingeniør Aasen, der viser sig at være en norsk ingeniør.

Ingeniør Nils Waltersen Aasen [(Wikipedia)]

Nils Waltersen Aasen (født 30. mars 1878 i Stadsbygd i Rissa, død desember 1925 i Wisconsin, USA), var en norsk våpenkonstruktør, oppfinner og underoffiser. Han betraktes som oppfinneren av den moderne håndgranaten og landminen.

Aasen ble uteksaminert fra Festingsartilleriets underoffiserskole i 1903. Han begynte sine eksperimenter med utvikling av en håndgranat mens han tjenestegjorde som sersjant på Oscarsborg festning. Arbeidet ble oppmuntret av kommandanten på Oscarsborg, tidligere forsvarsminister Georg Stang, som ivret for styrkning og modernisering av forsvaret med tanke på en mulig kommende konflikt med Sverige. Det norske forsvarsdepartementet var ikke interessert i Aasens prototype. Aasen dannet da Det Aasenske Granatkompani i Danmark som fram mot første verdenskrig produserte og eksporterte håndgranaten i stort antall over hele Europa. Foruten nye typer sprengstoff, skyttergravs-mortere, flybomber og landminer utviklet han også flere oppfinnelser med sivilt anvendelsesområde, men det var våpenutvikling og -produksjon som innbrakte ham store inntekter og æresbevisninger.

Grenade à bracelet.

Pétard monté sur raquette.

Like før første verdenskrig utviklet Aasen en kraftig antipersonellmine, Den automatiske soldat, ment som et avskrekkelsesvåpen. Denne oppfinnelsen vakte entusiasme blant franske militære, men kom ikke i produksjon før krigen. Under første verdenskrig fikk Aasen ansvaret for produksjon av håndgranater for den franske hæren. Han hadde 13 fabrikker og 13 000 arbeidere i virksomhet gjennom hele krigen.

I 1917 ble Aasens håndgranat også anskaffet av den norske hæren, under betingelse av at han selv sto for utlegg til rettighetene til produksjon. Som takk for innsatsen ble Aasen forfremmet til vernepliktig premierløytnant i artilleriet.

Illustrationerne er et uddrag af et postkort - *En 1ère Ligne* - kjøbt på Fort Douaumont, Verdun [1](#)).

Aasens formue ble sterkt redusert på grunn av uheldige finansielle spekulasjoner og at han ikke hadde sørget for å få tatt patent på mange av sine oppfinnelser. Han døde av tuberkulose i 1925 i Wisconsin, USA mens han søkte amerikansk finansiering.

Aasen mottok mange æresbevisninger og medaljer for sine oppfinnelser. Blant annet ble han i 1915 utnevnt til æresoberst i Den franske armé og ridder av La légion d'honneur.

Om Aasen håndgranater i den norske hær

Den norske pendant til Lærebog for hærens menige - *Soldatens Bok* - utgivet i 1916 og "utarbeidet efter Forsvars-departmentets foranstaltning" nævner følgende om "Aasengranaten", som den kaldtes. Håndgranaten må således være indført lidt tidligere, end ovenfor anført.

... De nu mest anvendte haandgranater for infanteri har en vegt fra noget under ½ optil 1 kg. Ved fæstningsartilleriet benyttes tyngre granater. Av moderne haandgranater skal nævnes "Aasengranaten", konstruert av den norske sersjant, nu ingeniør, Aasen. Denne granat har faat stor utbredelse på grund av sin gode virkning og kastes ved hjælp av et i granaten indsat træskaft forsynt med styreskjærm. Den bæres i en hempe (= *en strop*) paa beltet ...

Afslutning

Det må således fastslås, at navnet i mine artikler var angivet forkert, og således ikke staves med r, som ellers anført i kilderne til artiklerne Aarsen håndgranat-haubitser og Udklipsark - Cyklende soldater.

Ovenstående kildehenvisning er til den norske udgave af Wikipedia. Der findes også en engelsksproget udgave af samme artikel; her refereres til Guide to the Archives of The Norwegian-American Historical Association, hvis arkiver indeholder et (avis?)udklip samt en brochure fra ingeniør Aasens amerikanske firma Aasen Corporation of America, Stoughton, Wisconsin.

Jeg takker Svend Aage Kegel for velvillig bistand i sagen.

Per Finsted

Noter:

1) Se hele postkortet i min artikel Uniformsbeskrivelser - Frankrig, 1916-17. Illustrationernes eventuelle direkte relationer til de norsk-opfundne håndgranater kendes ikke; de er mest tænkt alene som illustrationer af franske håndgranatkastere.